

Palestina – cum apare în ebraică?

Scriu acest articol scurt ca un comentariu privitor la aspectul ebraic prilejuit de excepționalul articol al lui Peter Biro din ediția trecută. Cred că este important faptul că numele de Palestina apare nu numai în documente în limba latină, ci și în scripturi ebraice din perioada aceea.

Există cel puțin trei surse, și anume trei midrașim, care sunt cărți care cuprind și legende, dar și prelegeri ale unor mari rabini din perioada aceea. În aceste documente, scrise în prima jumătate a primului mileniu, găsim și multe detalii istorice. În afară de asta, limba ebraică și aramaică, în care sunt scrise, ne pot învăța multe despre evenimente petrecute în aceea perioadă.

Primul document este midrașul "Eicha Raba", compus în Ereț Israel spre mijlocul primului mileniu, care conține spusele înțelepților din Israel din primele secole ale erei noastre. În primul capitol avem o descriere a situației din Yerușalaim din perioada distrugerii celui de al doilea Templu: "Până când Yerușalaimul nu a fost distrus, el nu a fost un oraș important. Însă, imediat după ce a fost distrus, a devenit un

oraș imperial metropolitan". După enumerarea tuturor celor care au vrut să îl cucerească de-a lungul anilor, în document stă scris: "Vespasian a asediat orașul trei ani și jumătate și erau cu el (adică forțele care asediau) patru ducate, ducatele de Africa, Alexandria, Plastini (în unele ediții este un alt nume) și Arabia". Midrașul folosește cuvântul latin original numindu-le "ducus". Aici este vorba despre cele patru legiuni romane care au participat la asedierea Yerușalaimului în anii 67-70 e.n., venite din patru regiuni din jurul Israelului: Africa, Egipt, Arabia, Plistini, adică Filistina.

Regiunea Plistini ne este identificată în alt document, midrașul VaYikra Raba, scrisă, probabil, înaintea primului midraș, unde scrie în cap. 5: "Coborâți la Gat (oraș filistin din Biblie),,care este încă o ruină a Plistinilor". Aici nu este vorba despre tot tărâmul Israelului, ci numai despre partea de Sud, care era, în perioada primului Templu, țara Filistinilor.

Un al treilea document este un midraș ceva mai vechi, Bereșit Raba, pericopa Mikeț, în care apare termenul de țara Plistini.

Mai este important să explicăm ortografia acestui cuvânt. Termenul biblic pentru Filistini este Pliștimi, scrisă cu litera Tav. Aici, cuvântul nostru pare a fi aproape identic, conform pronunției Plistini. Problema este că acest cuvânt este scris cu o altă literă, și anume Tet. Astăzi, cele două consoane se pronunță la fel, dar atunci era o mare diferență între ele, cum este în arabă și astăzi. Sunt diferite explicații date acestui fenomen lingvistic rar. Unii cercetători susțin că vorbitorii au perceput acest cuvânt ca fiind un neologism. Eu nu cred, fiindcă regula asta, existentă astăzi în ebraica modernă, nu exista atunci. Cuvintele se scriau exact cum se pronunțau. Eu cred că, întâmplător, dintr-o oarecare cauză necunoscută, au pronunțat cuvântul cu litera Tet.

Ceea ce este, de asemenea, interesant este faptul că acesta

este modul în care pronunță cuvântul ăsta arabii, cu adaptările fonetice la celelalte sunete: Falastin, cu litera Tet. Este important să știm că arabii au adoptat și au adaptat la limba arabă cam 90% din numele de locuri ebraice (mai ales biblice) și tot așa apar numele majorității locurilor din Israel în arabă. Așa s-a întâmplat și cu cuvântul nostru, fără ca ei să facă vreo legătură logică, istorică, politică cu Hadrian, romanii sau filistinii. Acesta a fost unul din sutele de nume de localități și regiuni pe care le-au găsit, le-au adoptat și le-au adaptat la limba lor. De data asta este vorba despre o regiune care, prin diferite procese politice și sociale ex-arabe, a devenit numele unei țări și a unui popor care nu știa că se numesc așa. Astăzi, însă, găsim deja muzee de folclor palestinian, povești populare și muzică palestiniană și așa mai departe.

A apărut în revista Baabel, ianuarie 2019